

Obsah

Seznam použitých zkratk	15
Předmluva ke čtvrtému vydání	17
DÍL PRVNÍ: OBECNÁ ČÁST	19
KAPITOLA I: Pojem, předmět a úkoly kriminologie	21
§ 1 Pojem a předmět kriminologie	21
§ 2 Základní přístupy k poznávání kriminality	23
§ 3 Charakteristika kriminologie jako vědního oboru	24
§ 4 Vztah k jiným vědám	25
§ 5 Institucionalizace kriminologie v mezinárodním měřítku	26
§ 6 Institucionalizace kriminologie v České republice	28
KAPITOLA II: Stav, struktura a dynamika kriminality	30
§ 1 Základní pojmy charakterizující kriminalitu	30
§ 2 Kriminalita skutečná, registrovaná a latentní	32
§ 3 Oficiální prameny informací o registrované kriminalitě v České republice	36
§ 4 Stav, struktura a dynamika kriminality v České republice	39
§ 5 K možnostem mezinárodního srovnávání kriminality	44
KAPITOLA III: Základní kriminologické teorie, směry a školy	48
§ 1 Úvod do teoretické kriminologie	48
§ 2 Počátky kriminologie: hledání zločinného jedince	50
A. Klasická škola	50
B. Raná pozitivistická škola	52
§ 3 Kriminologie jako sociální věda: vznik hlavních kriminologických systémů ve 20. století	55

A. Chicagská škola a kriminální prostředí	55
B. Anomie a napětí	57
C. Sociální učení	60
D. Teorie kontroly	60
§ 4 Kriminologie v pohybu: 60. léta	62
A. Teorie o kriminalitě jako projevu společenských konfliktů.	62
B. Nová kriminologie a teorie etiketizace	63
§ 5 Neoklasická a environmentální kriminologie	65
A. Racionalita v páchání kriminality	66
B. Kriminalita v kontextu rutinních aktivit	68
C. Environmentální kriminologie a vzorce kriminality	70
§ 6 Kriminologie současná a budoucí	72
A. Biosociální teorie	72
B. Psychosociální teorie	74
C. Vývojové teorie	77
D. Věda o zločinech	79
E. Kulturní kriminologie	81
§ 7 Paradigmata, trendy a úkoly teoretické kriminologie	81
KAPITOLA IV: Pachatel trestného činu	87
§ 1 Pojem pachatele trestného činu	87
§ 2 Typologie pachatelů	88
A. Typologie upřednostňující vliv biologických dispozic	90
B. Typologie upřednostňující vliv psychických dispozic	91
C. Typologie upřednostňující vliv sociálního prostředí	93
§ 3 Výzkumy pachatelů trestných činů v ČR	94
§ 4 Analýza pachatelů stíhaných v ČR v roce 2013	96
A. Pohlaví	96
B. Věk	98
C. Národnost, státní a etnická příslušnost	100
D. Kriminální recidiva	100
§ 5 Jiné charakteristiky osobnosti pachatelů	106
§ 6 Význam zkoumání pachatelů pro trestní právo a trestní řízení	107
§ 7 Individuální predikce	109

KAPITOLA V: Obět' trestného činu	112
§ 1 Pojem viktimologie	112
§ 2 Viktimnost, viktimizace, újma způsobená obětí	114
A. Viktimnost	114
B. Viktimizace	116
C. Újma způsobená obětí	119
§ 3 Typologie obětí	121
A. Obecné typy obětí	121
B. Specifické typy obětí	122
§ 4 Kriminální statistiky a výzkumy obětí trestných činů	127
A. Kriminální statistiky o obětech	127
B. Historie, význam a rozsah výzkumů obětí	129
C. Viktimologické výzkumy v České republice	131
§ 5 Pomoc obětem trestného činu	133
§ 6 Význam viktimologie pro trestní právo hmotné a procesní	137
A. Trestní právo hmotné	137
B. Trestní právo procesní	138
§ 7 Význam viktimologie pro prevenci kriminality	140
KAPITOLA VI: Prevence kriminality	142
§ 1 Pojem	142
§ 2 Obsahové zaměření prevence	143
§ 3 Prevence kriminality podle okruhu adresátů	160
§ 4 Úloha státu v prevenci kriminality	162
§ 5 Prevence kriminality, občanská společnost a komunity	163
§ 6 Policejní prevence	166
KAPITOLA VII: Sankční politika a penologie	168
§ 1 Kriminalizace	169
§ 2 Účinnost trestního stíhání	171
§ 3 Účel trestání	175
§ 4 Alternativní tresty	183
§ 5 Nové trendy ve vězeňství	193
KAPITOLA VIII: Kriminologický výzkum	198
§ 1 Úvod	198
§ 2 Základní pojmy	199
§ 3 Příprava výzkumu	199

§ 4	Výzkumné metody	201
	A. Historická metoda	201
	B. Analýza statistických dat	202
	C. Monografická metoda	202
	D. Typologická metoda	203
	E. Topografická metoda	204
	F. Prognostické metody	204
§ 5	Výzkumné techniky	205
	A. Přímé pozorování	205
	B. Experiment	206
	C. Studium a analýza dokumentů	206
	D. Dotazník	207
	E. Řízený rozhovor	208
	F. Kriminální predikce	209
	G. Self-report	210
	H. Sociometrie	211
	I. Analýza časových řad	211
	J. Expertní šetření	212
§ 6	Kombinace výzkumných postupů	213
§ 7	Dokončení výzkumu	214
§ 8	Využití výsledků výzkumu v právní praxi	214

DÍL DRUHÝ: ZVLÁŠTNÍ ČÁST. 221

KAPITOLA IX: Násilná kriminalita 223

§ 1	Pojem	223
§ 2	Fenomenologie násilné kriminality	225
	A. Úmyslná ublížení na zdraví	227
	B. Loupeže	228
	C. Vraždy	230
	D. Nové formy kriminálního násilí	231
	E. Domácí násilí	232
	F. Hate crime	234
	G. Divácké násilí	236
	H. Stalking	237
§ 3	Etiologie násilné kriminality	238
§ 4	Kontrola násilné kriminality	243

KAPITOLA X: Mravnostní kriminalita	246
§ 1 Úvod	246
§ 2 Sexuální kriminalita	250
A. Fenomenologie sexuální kriminality	250
B. Etiologie sexuální kriminality	255
C. Kontrola sexuální kriminality	257
§ 3 Kriminalita spjatá s prostitucí	258
A. Fenomenologie kriminality spjaté s prostitucí	258
B. Etiologie kriminality spjaté s prostitucí	261
C. Prevence kriminality spjaté s prostitucí	261
KAPITOLA XI: Majetková kriminalita	262
§ 1 Pojem majetková kriminalita	262
§ 2 Fenomenologie majetkové kriminality	263
§ 3 Etiologie a kontrola majetkové kriminality	271
KAPITOLA XII: Hospodářská kriminalita	277
§ 1 Pojem hospodářská kriminalita	277
§ 2 Fenomenologie hospodářské kriminality	281
§ 3 Specifika pachatelů hospodářské kriminality	285
§ 4 Etiologie hospodářské kriminality	288
A. Aspekt legislativní	289
B. Aspekt institucionální	290
§ 5 Kontrola hospodářské kriminality	291
KAPITOLA XIII: Kriminologické aspekty korupce	296
§ 1 Pojem korupce, charakteristické rysy, formy korupce	296
§ 2 Mezinárodněprávní dokumenty o korupci	300
§ 3 Druhy korupce	302
§ 4 Míra korupce	304
§ 5 Příčiny korupce	306
§ 6 Kontrola korupce	307
A. Preventivní opatření	307
B. Kontrola korupce prostředky trestního práva hmotného a procesního	309

KAPITOLA XIV: Návykové látky a kriminalita	312
§ 1 Úvod	312
§ 2 Návykové látky a jejich obvyklé účinky	313
§ 3 Užívání návykových látek a závislost na nich	319
A. Důvody a vzorce užívání návykových látek	319
B. Závislost na návykových látkách	321
C. Užívání návykových látek v ČR	322
§ 4 Návykové látky jako kriminogenní faktor	323
A. Vztah mezi užíváním návykových látek a kriminalitou	324
B. Vymezení trestné činnosti související s návykovými látkami	325
C. Rozsah a struktura trestné činnosti související s návykovými látkami	328
§ 5 Protidrogová politika	332
KAPITOLA XV: Kyberkriminalita	334
§ 1 Pojem kyberkriminality	334
§ 2 Fenomenologie kyberkriminality	336
A. Specifika kyberkriminality	336
B. Typické útoky v kybernetickém prostoru	339
C. Stav kyberkriminality	349
§ 3 Kontrola kyberkriminality	350
A. V rovině represe	350
B. V rovině prevence	352
KAPITOLA XVI: Extremismus	354
§ 1 Typologie extremismu	355
§ 2 Charakteristické prvky ideologie krajní pravice	356
§ 3 Levicově extremistická scéna	358
§ 4 Pravicový extremismus u nás	360
§ 5 Fotbalové výtržnictví	363
§ 6 Levicový extremismus u nás	365
§ 7 Postih extremisticky motivovaného jednání	366
§ 8 Koncept hate crime	368
§ 9 Trestná činnost s extremistickým podtextem	369
§ 10 Násilná trestná činnost	371
§ 11 Protiextremistická politika	372

KAPITOLA XVII: Kriminalita v dopravě	374
§ 1 Úvod	374
§ 2 Fenomenologie trestných činů v dopravě	379
§ 3 Etiologie trestných činů v dopravě a jejich prevence	392
KAPITOLA XVIII: Organizovaná kriminalita	396
§ 1 Pojem organizované kriminality, její společenská závažnost ..	396
§ 2 Formy trestné činnosti spojené s organizovanou kriminalitou	400
§ 3 Typologie a struktura zločineckých organizací	405
§ 4 Geneze a společenské kořeny organizované kriminality	412
§ 5 Kontrola organizované kriminality	416
A. Právní prostředky postihu organizované kriminality	416
B. Prevence organizované kriminality	420
KAPITOLA XIX: Kriminalita proti mládeži	422
§ 1 Pojem kriminalita proti dětem	422
§ 2 Fenomenologie kriminality proti dětem	425
§ 3 Etiologie kriminality proti dětem	430
§ 4 Kontrola kriminality proti dětem	432
KAPITOLA XX: Kriminalita mládeže	435
§ 1 Fenomenologie kriminality mládeže	436
§ 2 Etiologie kriminality mládeže	447
§ 3 Kontrola kriminality mládeže	456
KAPITOLA XXI: Kriminalita etnických menšin a cizinců	459
§ 1 Druhy menšin	459
§ 2 Znaky menšin	460
§ 3 Obecně k fenomenologii kriminality minoritních skupin	461
§ 4 Fenomenologie kriminality cizích státních příslušníků	462
§ 5 Romské etnikum jako prototyp problémovosti minoritního postavení	470
A. Historie	470
B. Řešení „romské otázky“	471
C. Situace po roce 1989	472
D. Kriminalita	473
§ 6 Etiologie trestné činnosti menšin a cizinců	474

A. Minority obecně	474
B. Postavení cizinců	477
§ 7 Kontrola kriminality menšin a cizinců	479
A. Vládní koncepce	480
B. Preventivní aktivity	481
KAPITOLA XXII: Kriminalita páchaná právníckými osobami	483
§ 1 Fenomenologie kriminality páchané právníckými osobami	483
§ 2 Etiologie kriminality páchané právníckými osobami	487
A. Kriminogenní faktory na úrovni trhu	489
B. Kriminogenní faktory na úrovni právnícké osoby	490
C. Kriminogenní faktory na úrovni individuálního pachatele – fyzické osoby	490
§ 3 Prevence kriminality páchané právníckými osobami	491
Seznam tabulek	494
Seznam grafů	496
Seznam schémat	499
Seznam použité literatury	500
Věcný rejstřík	528